

Fyrmastade barken *Pommern*. Museifartyg i Mariehamn. Läs vidare på sida 2 *Bilden från Internet.*

I detta nummer bl.a.

Ledare med mera sida 3

Arvet från marina kamrater sida 4-6

Ålandskrisen sida 8-12

Händelser inom FM Gbg sida 13-17

Honnörsspalten sida 17

DK Bojen sida 18

Medlemssida 19

**FLOTTANS MÄN
GÖTEBORG**Örlogsvägen 6
426 71 Västra Frölunda

Tel. 031-29 07 23

Hemsida:

www.flottansman.se/goteborg

E-post:

flottansmangoteborg@telia.com

Organisationsnummer:

857200-4284

Bankgiro

Plusgirokonto: 4 47 48-2

Bankgironummer 470-3526

**PEJLINGAR
N:1 mars 2019**

Utgivare/Ägare:

Ansvarig utgivare:

Redaktör:

Distribution:

Manusadress:

Sista manusdag nr. 2/2019

Planerade utgivning:

Årsprenumeration:

Lösnummerpris:

Trycks hos:

ORDFÖRANDEN HAR ORDET**Kamrater!**

Det har hänt en hel del inom Flottans Män i Göteborg sedan förra numret. En del av detta får Ni läsa om i detta nummer av vår tidning, såsom vårt deltagande i båtmässan i Göteborg. Vidare får Ni del av ett antal artiklar och information om kommande verksamhet samt ett kortare reportage från vårt årsmöte den 9/3, liksom örlogsflottans verksamhet på Västkusten i mars.

När detta nummer har kommit så har Ni väl redan betalt årets medlemsavgift som ska vara utförd före 1 april. Inbetalningskort ska vara och en ha fått i ett kuvert om Post Nord har fullgjort sina plikter. Skulle detta inte ha fungerat i något fall ombeds Ni att inbetala årsavgiftens 300 kronor och gärna något till vår tidskrift och/eller Marinstugans framtid eller gravfonden. Inga krav, men mycket välkommet..

Se vidare bilder från vår monter på båtmässan i Göteborg, se sida 14.

Se även kort artikel från FM Gbg m.fl. besök i HMS Carlskrona på sida 14.

Slutligen ska här nämnas FM Riksårsmöte som i år arrangeras av FM Norrköping och FM Västerås med färjetur Stockholm-Helsingfors ToR 26-28 maj. Allt om detta hittar Du i Rikstidningen nr 1/2019 som Du redan ska ha fått i brevlådan.

/Lars-Erik

Medaljeringen av Rolf Grunditz

Den 28 december var några av medlemmarna hemma hos vår medlem Rolf Grunditz och hans hustru Lilian för att överlämna Flottans Mäns Guldmedalj till Rolf. Rolf var då sedan i somras sjuk och hade av sagt sig sina tidigare uppgifter inom föreningen. Tanken hade från början varit att Rolf skulle fått sin välförtjänta medalj vid riksårsmötet men vi vågade inte vänta utan anhöll om tidigare tilldelning som beviljades. Rolf var ganska pigg och tog emot oss fem som kommit för överlämnandet. Rolf blev mycket glad över utmärkelsen och vi fick en pratstund med honom innan vi drog oss tillbaka.

Rolf belönades för sina utomordentliga insatser under många år såsom digitalisering

av ett stort fotoarkiv och ansvar för flaggning och gratulationer. Tack Rolf

Ordf. har just medaljerat Rolf Grunditz.

Tyvärr gick Rolf bort redan den 8 januari.

Omslagsbilden: Barken *Pommern* byggdes 1903 i Glasgow under namnet *Mneme*. (*Mneme* var minnets musa i grekisk mytologi och *Pommerns* galjonsfigur föreställer denna musa). Barken inköptes av Gustaf Eriksson 1923 och sattes på Australiensiska vetetraden. Hon gjorde 1929 en rekordresa Oslo - Melbourne på 87 dygn med trävarulast. Lades upp 1939 vid krigsutbrottet. Rustades sedan aldrig. Done-rades 1952 av Gustaf Erikssons ättlingar till Mariehamn där hon sedan dess ligger.

**4:e ÅRGÅNGEN SOM POSTTIDNING EFTER NAMNÄNDRING 2015
PEJLINGAR startade som ett medlemsblad med namnet PEJLING 1978**

Kamratföreningen FLOTTANS MÄN. Lokalföreningen i Göteborg,
Lars-Erik Uhlegård / 0723-97 21 86 / lars-erik@uhlegard.se
Karl Harry Dahl / 031-91 32 42 / 0706-91 32 42 / harry.dahl@telia.com
FM-medlemmar och "Bojor". Vissa militära instanser och andra organisationer
Flottans Män, adress: se ovan till vänster / e-post till redaktör
Fredagen den 17 maj 2019

Juni 2019

För medlemmar utanför FM Göteborg 150:-/år (4 nummer)

För icke medlemmar i Flottans Män 200:-/år (4 nummer)

För icke medlemmar i Flottans Män 65:-

Sandstens Tryckeri AB Västra Frölunda

Marin utveckling på Västkusten

Jag har tagit upp det tidigare men nu är det kanske dags att skåda en ljusare tid. Det är inte bara våren som är i antågande. Nej, det stundar kraftiga förändringar vad gäller marin verksamhet och basering till Västkusten och Göteborg. Inom nuvarande Försvarsmedicincentrum (Göteborgs garnison) pågår förberedelser för att möjliggöra en kommande positiv marin utveckling genom åtgärder beträffande örlogshamnen så att den kan ta emot ett antal örlogsfartyg samt återtagande av konverterade kaserner så att dessa kan ta emot ett större antal rekryter (såväl anställda som värnpliktiga). En kommande förläggning av en amfibiebataljon till Kärningberget är på gång. I detta läge handlar det om att öka rekryteringen, planera och genomföra hamn- och kasernutbyggnaden samt inom några år starta uppbyggnaden av ett väl anpassat amfibieförband som blir en viktig del i försvaret av Göteborg och Västkusten. Det andra som fordras är beslut om att förlägga ytstridsfartyg till Göteborg i form av minröjningsfartyg och korvetter. Framöver är det naturligt att det innebär nybyggda fartyg i form av större korvetter och hamnen anpassas till detta men tills dess borde de nu avrustade fartygen av Göteborgsklassen (Göteborg och Kalmar) åter tas i bruk och förläggas till Göteborg för att rekrytera personal för kommande korvettförband liksom att minst tvåminröjningsfartyg får Göteborg som hemmahamn och Västkusten som rekryteringsområde.

Nu är det på gång - Peter Fredriksson - garnisonschefen är ingen byråkrat utan en krigare som begriper vad som måste till för att skydda Sveriges viktigaste marina infrastruktur, hamnarna på Västkusten. Han drar sina strån till stacken och vi andra ska stödja honom i denna viktiga tid och gärning. Vi måste all hjälpas åt att lära politikerna begripa vad som krävs. Under en vecka i mars blev största delen av flottan och en påtaglig del av amfibieresurserna med kort varsel ombaserade till Göteborg för viktiga övningar. Det blev bra men samtidigt var det tomt i Östersjön. Det duger naturligtvis inte. Sjöfartsskydd, hamnförsvaret och luftförsvaret är vad som krävs. På sikt (inom 10 år) måste naturligtvis mer resurser till Göteborg i form av tre-fyra sjödugliga korvetter, minröjningsenheter, stridsstödsfartyg och minst en ubåt få Göteborg som hemmahamn samt ett antal helikoptrar (hkp 14) marinversion (med basering Säve?!). Amfibieförbandet är nog redan klart men sedan ska det skapas en marin garnison med sjömilitära förtecken där Försvarsmedicincentrum är en viktig del.

Minst två kanske tre procent eller mer av BNP till försvarsmakten och Natomedlemskap!

Hoten hopar sig, främst i form av Ryssland och Kina samt deras marionetter och aningslösa medlöpare. Se upp för vilseledning och försåtligt uppträdande.

/Lars-Erik Uhlegård

Den 8 december var det Bojens luciafirande

Bojens luciafirande med delar av FM sångkör som tillsammans med barn och anhöriga fick lyssna till julsånger, beskåda lussetåget och få kaffe med dopp för en billig penning. Anita Janevik stöttade luciatåget med sitt fina spel på dragspel och Ulla Lignell som lucia. Litet smycke till årets lucia av Flottans Mäns ordförande på sedvanligt sätt.

TILL SALU!

Kamrater!

Behöver du ett frysskåp?

Utmärkt vitvara till salu

Föreningens Whirlpool frysskåp som nästan aldrig använts är till salu. Skåpet står bara i vägen i vårt förråd. Pris 700 kronor fritt för avhämtning vid Marinstugans yttre förråd invid parkeringen. Slå till snarast möjligt. Mått 165 x 60 x 60 och cirka 250 liters volym. Energi: A+.

Ring stugfogde Gunnar Ekblad 070-232 89 27 alternativt vår uthyrare Tore Nyblom 070-629 18 43.

Välkommen. Först till kvarn!

ARV FRÅN MARINA KAMRATER

Detta är en direkt fortsättning från föregående nummer med samma rubrik och inledningstext.

Salta jagarbesättningar från fornstora dar

Några minnen från beredskapen 1916-1918. Postumt av f. stewarden och "Kap Horn-seglaren" Wiktor Hansson, Halmstad född 1876 och avliden 1974. Upptecknat för FM:s räkning av Arthur Karlsson, sekreterare i Flottans Män Halmstad där Wiktor var medlem.

Till sist har jag ett minne angående jagaren *Magne* mera direkta och officiella uppmärksammade insats i neutralitetsskyddet - då jag var med om en episod bland många i det rikhaltiga materialet "Flottans neutralitetsvakt 1914-1918." *Magne* och, om jag inte missminner mig, torpedbåten *Vesta*, under befäl, av vår förutnämnde chef Dahl, som nu blivit kommandörkapten av 2:a gr., eskorterade den 18 maj 1918 några engelska handelsångare, som i konvoj var på väg mellan Simrishamn och Sandhammaren. Ett stort tyskt luftskepp, en s.k. Zeppelinare, närmade sig eskorten på ett högst oroväckande sätt på ett avstånd från land som lär ha uppmätts till c:a två nautiska mil. När som en sista varning några lösa kanonskott från såväl *Magne* som *Vesta* avlossats mot luftskeppet, tycktes i sista stund dess befälhavare övertygats om, att det var livsfarligt att närma sig konvojen mer, ty de ändrade genast kurs, vände helt om och avlägsnade sig.

Följden av detta blev, efter vad vi sedan läste i tidningarna, att med anledning av bl.a. detta flagranta fall, den svenska regeringen gjorde en framställning i Berlin om en omedelbar order till de tyska luftskeppscheferna, att framledes noga tillse, att de icke "av misstag" inkom över svenskt bevakat område!

Detta var f.ö. ej varken det första eller sista, ingripandet vår jagare *Magne* gjorde som hjälp åt sjöfarande under neutralitetsvakten. Då jag var ombord hörde jag talas om åtminstone ett fall som inträffade på hösten innan jag själv inkallades till tjänstgöring.

Det var den 5 november 1915 ett synnerligen våghalsigt försök gjordes av *Magne* - chef kapten Dahl - att i mycket hårt väder och under mycket extrema förhållanden bärga besättningen på den söder om Västervik grundstötta tyska ångaren *Claus Horn* (ej att förväxla med vår egen torpedkryssare *Clas Horn*). På grund av exceptionellt svåra omständigheterna måste försöket slutligen uppgivas.

Jag har härmed nämnt endast ett par exempel på "vår" jagares passliga medverkan i dåtida mer än fyra år långa mobiliseringen och detta har jag gjort endast för att ge ytterligare relief åt mitt kanske till synes "själverömmande" påstående, att *Magne* var kustflottans finaste och i stridshänseende "farligaste" fartyg - vilket givetvis inte vill säga så litet. Det bör

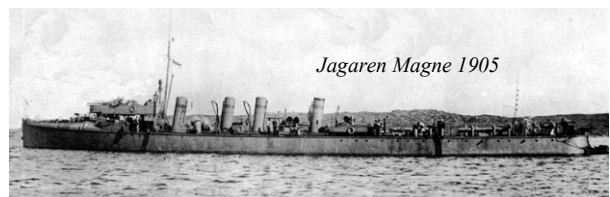
dock poängteras i detta hänseende, att i detta anspråksfulla sammanhang återgivna personliga minnesbilder och episoder "från tid som varit" - huru hedrande de sedan än äro för t.ex. jagarvapnet och dess "beredskaps-män" - ingalunda ensamma kan giva en fullt rättvis bild, av det egentliga i den tidens svenska neutralitetsvakt, lika litet som enskilda jagare och (eller ens) torpedförband tillsammans, kunna bilda ett sjövärn i ordets verkliga mening. Den bärande maktfaktor, som under dessa orosår upprätthöll vårt lands neutralitetsskydd till sjöss, var givetvis i själva verket vår samlade, väl rustade och flitigt övade kustflotta. Alltid beredd att med all kraft ingripa mot den fientligt sinnade makt, som eventuellt tänkte kränka det av en eljest relativt svag bevakningslinje skyddade svenska områdets neutralitet.

Detta faktiska konstaterande under hela min egen tid som värnpliktig sjöbeväring och därefter som beredskapstjänstgörande jagarmatros bl.a. ombord på *Magne*, är det egentligen vad jag vill ha sagt i min örlogsmarina levnadsberättelse för mina efterkommande. Jag hoppas därför i all min enkelhet, att det faktum: Neutralitetsvaktens verkliga strategiska grundval utgöres av kustflottan och ingenting annat.

Detta tankvärda förhållande måste framförallt ihågkommas med skärpa i dessa "de parlamentariska försvarsutredarnas" dagar, då den framtida svenska flottans närmaste öden skola avgöras.

Jag hoppas slutligen, att vårt folk aldrig glömmmer neutralitetsvaktens livsviktiga gärning och de oblodiga men dock så betydelsefulla tjänster, som örlogsfloktan under de långa och tunga krigsåren 1914-1918 i villig pliktuppfyllelse gjorde fosterlandet.

En svensk blåjacka 1916-18 (W.H.)

Jagaren Magne 1905

Återgivaren (Arthur Karlsson)

vill här endast tillägga det kompletterande faktum i sammanhanget, att av andra jagare av *Magne*-typen, som på sin tid gjorde en lika uppmärksammad och betydelsefull insats i flottans neutralitetsvakt under första världskriget, angavs bl.a. jagarna *Wale*, *Sigurd* och *Hugin* (*Se nästa sida*) ("Flottans neutralitetsvakt" utarbetad inom Kungl. Sjöförsvarsdepartementet.)

Till slut bör kanske återgivaren av kamrat Wiktor Hanssons fångslände örlogsmarina berättelse också bifoga det tacktal H.M. Konungen höll den 16 november 1918 och vari han uttryckte sitt och hela svenska folkets erkännande till flottans personal för dess betungande arbete under kriget.

Forts.

(W.H. innehade själv detta "Tack" i form av ett gammalt gulnat urklipp, som han på sin tid tagit ur någon tidning eller skrift.)

Så här löd detsamma:

"Till flottans bemanning av alla grader!

Under mer än fyra års tid har flottan varit rustad och oavbrutet tagits i anspråk såväl till värnandet av rikets neutralitet genom noggrann bevakning av våra kuster som ock till sjöfartens tryggande genom övervakande av handelsfartygens vägar. Därjämte har ett omfattande minsvepningsarbete bedrivits för säkerhetsställande eller underlättande av det för hela vår folknärning så viktiga utsjöfisket.

För all denna gagnarika verksamhet, för det pliktrogna och ofta med livsfara förenade arbete, som under denna långa tid utförts av flottans personal och den villighet, med vilken de personliga uppoffringar burits, som härmed varit förenade, uttalar jag nu, då neutralitetsvakten går till ända, mitt och hela svenska folkets varma tack."

Detta uttalande skall genom befälhavares omsorg meddelas underlydande personal.

Stockholms slott den 16 november 1918

G U S T A F

Ja, den betydelse som flottans neutralitetsvakt och i all synnerhet dess ansvarsfulla och uppoffrande bemanning - alla grader - under första världskriget 1914-1918 hade för vårt land i både politiskt och ekonomiskt avseende, blv på sin tid livligt och allmänt erkänt - t. o. m inom de radikala arbetarkretsar, där man eljedd sällan var villig att tillmäta försvaret i sin helhet någon som helst "nyttig" verksamhet.

Tacksamheten för flottans utförda arbete - även de enskilda örlogsenheternas i allmänhetens ögon i flesta fall undanskymda bevakningstjänst - vilken då tog sig rätt så starka uttryck, synes emellertid efter som åren gått ha svalnat betydligt och torde numera vara nästan helt bortglömt, vilket är i sanning oroväckande! Den "socialistiska majoriteten" inom vår folkrepresentation" anser helt enkelt det ej behövt, att marinens anslag årligen kommer upp i någorlunda paritet med de andra tvenne vapengrenarna. Flottan är i dag satt på svältkost och genom den nuvarande regeringens vänsterradikala åtstramningspolitik i nybyggnadsavseende, är jag för mim personliga del allvarligt betänksam och rädd, att man varken mer eller mindre äventyrar vår effektiva örlogsflottas hela framtida bestånd.

* *Wale* (id 3) Byggt på Kockums lev 1908 utranterad 1940

Tripplexpansionsmaskin 7200 i hkr. 30 knop

Sigurd. (id.6 / 2:a vkr id.23) Byggt på Lindholmen Lev.1909 utr.1947

Tripplexpansionsmaskin 8414 i hkr. 30 knop

Hugin (id 7 / 2:a vkr id 24) Byggt på Gbg Nya Vst AB (Götaverken) Lev. 1911 Utrangerad 1947

Ångturbin med direktkopplad propeller. 1000 hkr 30 knop

Jag presenterade i förra numret tre manus som jag ärvt från mina föregångare. Jag började då med Wiktor Hanssons nedtecknade minnen. Försättningen i detta nummer slutar i bredvidliggande spalt.

Jag tar i detta nummer även med nummer två, Ned Olovs: "Legenden om jagarna". Jag har där hoppat över hans historia om jagarnas tillkomst och historia som fartyg. Den har jag skrivit om tidigare och det skulle bli för mycket upprepning. Om det behövs kommer jag tillbaka på begäran. Ned Olovs egen historia och upplevelser får bli det jag "serverar". Vi har identifierat Ned som tidigare medlem (1963-1970) med dåvarande medlemsnummer 353 John-Edvard Olow

OBS! I manuset som finns på kopierade A4-sidor går det inte att helt indentifiera sista raden så ibland får jag hoppa över en mening eller gissa sista orden.

Berättelsen är inte sammanhängande utan skiftar mellan olika fartyg / händelser

Karl Harry

Ned Olow berättar

Legenden om jagarna

Fem års tjänst i jagare har lämnat en så rik skörd av minnen att det är svårt att göra en gallring.

Liksom kriget 1914-18 blev vår första jagardivisions mest aktiva tid, blev det andra världskriget detsamma för nästa generation, särskilt sedan det tyska krigets utbrott gjort Östersjön till krigsskådeplats.

Det blev *Norrköping* som inledde fyra års övervakning och eskortverksamhet. Den morgon, då meddelandet om det tyska infallet i Ryssland kom, skickades vi ut på patrullering mellan Landsort och Ölands norra udde. Återkomna från den gick vi tillsammans med *Karlskrona* till minförrådet för ombordtagning av minor, med vilka vi gick ner till Ölands Södra udde, för att lägga Gräsgårdsminneringen.

Norrköping fick ligga kvar för att bevaka mineringen och leda sjöfarten genom rännan. Medan vi låg där kom en tysk flottilj av motorminsvepare, Räumboote och följande signalsamtal utspann sig:

Norrköping: "Nein, Schwedische minen, aber schon vorbei."

De tyska minsveparna var så grundgående att de utan hinder gått övermineringen men någon tid senare, när vi förfångats av en minsvepare ur *Karlskrona*avdelningen, kom de tillbaka med en konvoj av transportfartyg och trots minsveparens varningssignaler gick de in i mineringen och sprängdes. Den tyske chefen gick upp till minsveparen och begärde insats mot, som han trodde, ryska ubåtar.

Forts från föregående sida: **Legenden om Jagarna**

När han fick besked att fartygen gått på svenska minnor, blev han förvånad och sade att det hade visserligen jagaren nr. 10 meddelat honom - men han hade inte tagit varningen på allvar.

Vi låg kvar fyra dagar efter fällningen, längre än beräknat, öl och bröd började tryta och motorbåten under befäl av fänriken von Döbeln skickades iland för proviantering, varigenom vi räddades undan hungerdödens fasor. När vi blev förfångade hade vi varit igång i sex dagar, hela tiden i halv stridsberedskap, vilket alltså innebar fyra timmar vakt och fyra timmar vila, en i längden ganska tröttsam regim, som dessutom med undantag för de tyska minsveparnas passage och några enstaka handelsfartyg blev ganska långtråkig. Mest omväxling fick väl Nils Skaar och jag, som hade vakt när tyskarna passerade och von Döbeln, som fick göra provianteringsexpeditionen.

Stadsjagaren Norrköping 1941–1965 Byggt på Götaverken Göteborg "Systerfartyg": 5-Göteborg, 6-Stockholm, 7-Malmö, 8-Karlskrona, 9-Gävle

Det sista krigsåret, 1944–45 hade jagarna fyra huvuduppgifter, Fortgående stridsutbildning, eskorttjänst längs Östkusten, eskort av Gotlandstrafiken och övervakning av havsområdet fram till baltiska kusten. Från dessa olika verksamheter har jag från *Mjölner* några minnesbilder.

En måndagsförmiddag hade vi tillsammans med *Munin* en fingerad stridskjutning och samtidigt egen haveriövning. En furir, som med ett lypistolskott skulle markera en träff, slarvade och fick den brinnande lyskulan i handen. Vi satte högsta fart mot *Munin* som hade divisionsläkaren. Med doktorn ombord, högsta fart till basen och ambulansen.

Nästa måndag kom vi in till Nynäshamn efter en eskort Nynäshamn - Visby och åter och jag hade på den resan fått bjuda med min far, som varit marinläkare med tjänst på jagare och därunder skeppskamrat med vår chef Wilhelm Lindfeldt. När vi hade förtöjt vid *Munin* och gick ner på gångbordet mötte FC *Munin*, Carl-Herman Svensson, som på sin trygga skånska sade: "Jag ser att DC har tagit med egen läkare den här måndagen"

Under eskorterna längs Ostkusten hade vi med *Mjölner* inget ubåtsanfall att notera. Men därför var eskorterna inte vilsamma. Förutom den oavbrutna spänningen efter periskop gällde det också att hålla ihop eskorten. Dessfart var i allmänhet åtta knop men vissa moderna fartyg kunde göra upp till 16 knop och deras

skeppare ville gärna utnyttja farten för att så snart som möjligt komma i skydd av skärgården. Andra åter kunde med möda hålla fastställd eskortfart, även om deras skeppare på heder och ära försäkrat kontrollofficeren att åtta knop var deras normala marschfart. Jagaren som kunde vara ensam med ett 20-tal fartyg, fick löpa fram och tillbaka mellan tät och kö. I kön uppmana efterslänrarna att lägga in mer ved under pannan för att uppnå den utlovade farten.

Vid ett tillfälle trodde vi att vi skulle få en ubåt. Vi gick med en eskort längs Blekingekusten, när vi anropades av en minsvepare, som meddelade att den hade en ubåt i sina lyssnarapparater - kustjagarna hade ännu inte fått sådana - och angav baringen, i oroande närhet av eskortens väg. Vi beordrade undanmanöver för handelsfartygen och satte kurs mot av minsveparen angivet läge. När vi var en knapp distansminut därför dök ubåten upp - en av sjölejonet-båtarna - och signalerade glatt: "Var jag upptäckt av er"?

Eskorteringen av Gotlandstrafiken kom igång först efter *Hansas* sänkning. Dessförinnan gällde att vi skulle, som det hette, "åtfölja" Gotlandsbåtarna under våra övervakningsuppdrag. Vi följde en dag *Drotten* ner till Visby och i väntan på att hon på kvällen skulle återvända, hade vi en nattövning med spårjusskjutning mot en prick. Sedan följde vi henne tillbaka upp mot Landsort och girade därpå ostvärt för att fortsätta vår övervakning. När vi sent på eftermiddagen förtöjde vid Vitså brygga fick vi order, att med CKF ombord avgå omedelbart. *Hansa* som vi hade siktat när vi lämnade *Drotten* hade sänkts. När vi kom fram till platsen hade en minsvepare redan bärgat de två överlevande. *Mjölner* och en annan jagare fick bärga så mycket vrakgods vi kunde finna i den mörka natten.

Övervakningen sträckte sig över hela norra och mellersta Östersjön. En morgon hade vi gjort an på baltiska kusten och satte sedan nordvästlig kurs för att återgå till basen. Inte långt från Gotska Sandön siktade vi förut något som såg ut som en liten fiskebåt. När vi kom närmare kunde vi se att den förde Lettlands rödvita flagga - kanske det sista fartyg som fört den. Vi gick upp och lade till och tog ombord ett 100-yal flyktingar, män, kvinnor och barn. De berättade att de inför hotet av de avancerande ryska arméerna, trots tyskarnas förbud, listat sig ut från Riga och med hjälp av en fickatlas och den gamla båtkompassen satt kurs på Gotland. När de i gryningen fick syn på ett örlogsfartyg kommande från ost kunde de bara tänka sig, att det var ett tyskt, i sämsta fall ett ryskt fartyg. Det var först när vi girade upp för att lägga till som de såg den svenska flaggan under gaffeln och deras tårar fortsatta att rinna, men nu var det glädjetårar.

Forts. nästa nr.

	Sverige	USA		Sovjet/Ryssland	NF FN	
1917	NILS EDÉN	WODROV WILSON	1913		1:a Världskriget slutar	1918
1920	L. DeGEER		1917			
1921	H. BRANTING	HARDING †	1920	LENIN	Nationernas förbund NF bildas 1920	1920
1923	E. TRYGGER		1921		Generalsekreterare: earl Eric Drummon 1920-1933	
1924	H. BRANTING	CALVIN COOLIDGE	1923	†	Joseph Avenol Frankrike 1933-40	
1925	R. SANDLER		1924		Seán Lester Irland 1940-46	
1926	C.G. EKMAN				NF upplöstes inte förrän 1946 efter FN's bildande och officiellt avlöstes	
1928	LINDMAN	HERBERT HOOVER	1928		Seán Lester av Trygve Lee	
1930	C.G. EKMAN		1929			
1932			1932			
	PER-ALBIN HANSSON	FRANKLIN D. ROOSEVELT	1933	STALIN		
	†	†			FN bildas Sir Gladwyn Jebb Storbritannien Tillförordnad	1945
1946		HARRY S. TRUMAN	1945		TRYGGVE LEE Norge	1946
			1952	†	DAG HAMMARSKJÖLD Sverige †	1952
		DWIGHT D. EISENHOWER	1953	CHRUSJTJOV		1953
	TAGE ERLANDER	JOHN F. KENNEDY †	1960		U THANT Burma	1960
		LYNDON B. JOHNSON	1961			1961
			1963			
			1964			
1969		RICHARD NIXON	1968			
	OLOF PALME	GERALD FORD	1969			1971
			1974			1972
1976	THORBJÖRN FELLDIN	JIMMY CARTER	1976			
1978	O ULLSTEN		1977			
1979	THORBJÖRN FÄLLDIN		1980			
			1981	†		
1982	OLOF PALME †	RONALD REAGAN	1982	ANDROPOV †	JAVIER PEREZ de CUÉLLAR Peru	1981
			1984	TJERNENKO †		1982
1986	INGVAR CARLSSON		1985			
		GEORGE H.W. BUSH	1988	GORBATJOV		
			1989			
1991	CARL BILDT		1991			1991
			1992			1992
1994	I. CARLSSON	BILL CLINTON	1993	JELTSIN	BOUTROS BOUTROS-GHALI Egypten	
1996						1996
	GÖRAN PERSSON		1999		KOFI ANNAN Ghana	1997
		GEORG W. BUSH	2000			
2006			2001	PUTIN		2006
	FREDRIK REINFELDT		2008			2007
		BARACK OBAMA	2009	MEDVEDEV	BAN KI-MOON Sydkorea	
			2012			
2014	STEFAN LÖFVEN		2013			
		DONALD TRUMP	2017	PUTIN		2016
2018	????				ANTÓNIO GUTERRES Portugal	2017
2019						

Jag började i förra numret med "För hundra år sedan" då bl.a. första världskriget slutade (1918) och där vi blev inblandade under Ålandskrisen.

Vilka har då styrt våra och världens öden under detta sekel? Jag gjorde då ett överslag på dem som kanske har påverkat vårt land mest och kom då fram till bredvidstående resultat.

Jag tar här upp en liten påminnelse om några viktiga beslut/ händelser som påverkat oss under det fantastiska 1900-talet.

- 1917 Spritransonering "Motboken"
-Hunger kravaller i Stockholm
- Ryska revolution
- 1918 Lag om 8 tim. arbetsdag
- Finland självständigt
- 1921 Dödsstraffet avskaffades
-Lag om allmän rösträtt
- 1923 Försök med Rundradio i Sverige (Kristallmottagare)
- 1938 Två veckors semester
- 1939-1940 Finska vinterkriget
- 1939-1945 Andra världskriget
- 1940 1:a ransoneringen : Kaffé och te
- 1945 Källskatt införes
- 1946 Fria skolmåltider; - Folkpensionen minst 1000 kr. för alla fr.o.m.1948
- 1947 Barnbidrag införes
- 1951 Tre veckors semester
- 1955 Motboken upphör; - Sjukförsäkringen börjar tillämpas
- 1956 Försökssändningar med TV i Sverige; - Första mobiltelefonssystemet i Sverige (Biltelefonerna, ej bärbara)
- 1957 45 timmars arbetsvecka
- 1959 Omsättningsskatt införes 4%; Oms hade tidigare funnits under kriget men togs bort 1947 (Åter 1959) ATP-pensionen beslutas
- 1963 Fyra veckors semester
- 1966 Älvsborgsbron invigs
- 1967 Högertrafik införes
- 1968 Moms 10% ersätter omsättningsskatt
- 1970 40 tim. arbetsvecka införes etappvis.
- 1971 Momsen höjs till 17,65% Höjs senare till 25%.
- 1972 Ölandsbron invigs
- 1974 Myndighetsåldern sänks till 18 år -Pensionsåldern sänks till 65 år (fr.o.m. 1/7 1976)
- 1980 Tjörnbron påkøres och raseras
- 1981 Rysk ubåt på grund vid Karlskrona; -Världens första helautomatiska mobiltelefonssystem
- 1986 Olof Palme mördas
- 1989 Berlinmuren raseras
- 1994 Estoniakatastrofen, 852 dödsoffer

Detta är ett litet urval ur vår nutidshistoria. Vi får heller inte glömma "Du-reformen" eller den nya IT-världen
Karl Harry

Ålandskrisen

På sista sidan i förra numret skrev jag en liten artikel: "För hundra år sedan". Där kom jag att nämna "Ålandsfrågan" och vid närmare eftertanke ville jag studera den närmare och vad jag kom fram till skall jag försöka återge nedan.

Ålands förhistoria

Åland räknas ha tillhört Sverige från 1200-talet. Svensk bebyggelse har dock spårats ända från 500-talet.

1507 blev Kastelholms slott intaget av danskarna som blev kvar till 1523 då Gustav Vasa såg till, att Åland befriades, från de danska trupperna, och förblev sedan svenskt fram till det katastrofala kriget 1808-1809.

Genom freden i Fredrikshamn (Hamina) 17 okt. 1809 tillföll Åland Ryssland, som en del av Storfurstendömet Finland. Sverige hade under kriget försvarat Åland under ledning av general von Döbeln men fick retirera över isen till Grisslehamn. Ryssland hade då en styrka på mer än 10 000 man på åarna.

Ögruppen har i Östersjön ett mycket strategiskt läge och Sverige försökte vid freden att få Ryssland att nöja sig med fastlandet Finland. En ryss lär vi förhandlingarna sagt: "Det vore att ta kofferten men inte nyckeln".

Ryska tiden 1809-1914

Under Krimkriget (Se sidan 13) landsattes 10 000 franska soldater vid Bomarsunds fästning. Ryssarna kapitulerade och 2000 man fördes som krigsfångar till England och Frankrike.

Sverige erbjöds Åland men ville inte överta under pågående krig.

Bomarsunds fästning (Se sidan 13) som förstörts under kriget återuppbyggdes inte eftersom Åland efter Parisfreden 1856 skulle vara en demilitariserad zon. (Ålandsservitutet)

1861 grundades Mariehamn av tsar Alexander II som Ålands nya centralort. Åland fick en navigations-skola i Mariehamn 1868 och i slutet av 1800-talet började den åländska segelsjöfarten ta fart och Åland fick med tiden världens största segelfartygsflotta.

Första världskriget 1914-1918

Ryssland började, trots servitutet, befästa Åland med artilleribatterier (totalt 10) och skapa en marinbas för skydda sig mot den tyska flottan. Även två flygfält anlades.

En rysk ubåten *Som*, som varit stationerad i Mariehamn kolliderade 1916 med S/S Ångermanland på svenskt vatten och sjönk. (Se sidan 13)

Finland

Finland hade efter 1809 som ryskt storfurstendöme styrts av finska ämbetsmän som utsågs av tsaren. Fram till 1890 var förhållandet till Ryssland gott då Finlands särställning inom ryska väldet respekterades. Efter 1890 gjordes stora försök att förryska Finland och 1914 gjordes ett program att helt införliva Finland med Ryssland. Världskriget kom emellan.

Det kan även nämnas att det enda officiella språk som godkänkts inom förvaltningarna var svenska. Först 1901 blev svenska och finska språket likställda.

Under världskriget kom ryska revolutionen 1917. Finland återfick sin autonoma ställning, utropade sin självständighet och erkändes efter årsskiftet 1917-1918 som självständig stat och vi kommer till bakgrunden av Ålandskrisen.

De "röda" gjorde revolution även i Finland. De fick överhanden inom socialdemokratin och gick till aktion 1918 och tog makten i Helsingfors. De "vita" under ledning av Mannerheim och med hjälp av tyska armén återställde ordningen.

Samtidigt på Åland

Finland utropade sin självständighet den 6 dec. och den 10 slog Julius Sundblom på Åland fast:

"Fortid och framtid förplikta, vår högsta önskan är, att Finland skall vara fritt och att Åland skall vara svenskt"

En namninsamling gjordes och översändes till Gustav V till förmån för Ålands återförening med Sverige.

På Åland fanns nu grupper av finska "röda" och "vita" samt kvarvarande ryska soldater. Den vita Nystadskåren kom i strid med röda och ryska trupper och besegrade dem.

I februari 1918 sände Sverige en styrka till Eckerö för att skydda befolkningen på Åland och här börjar en intressant avskrift från en dagbok som finns i Flottans Mäns ägo i Göteborg.

Dagboken.

Söndagen den 17 februari 1918 kl. 9 em ankom order till Carlskrona att pansarbåtarna Sverige och Oscar II skulle avgå till Stockholmstrakten kl. 11 påföljande morgon. Efter i all hast företagen komplettering av förråd m.m. blev vi klara att avgå först kl. 2 på måndagseftermiddagen vid ett utmärkt väder. Vi gick hela natten med full fart och för att tillkännage vår nationalitet var en strålkastare tänd samt riktad mot vår flagga.

Kl. 11 tisdag förmiddag passerade vi Dalarö samt lämnade post till den av flottan förhyrda bogserbåten *Trio* varefter vi fortsatt in till trälhavet och till mångas besvikelse återvände vi ut till sjöss men nu genom Furusundsleden. Kl. 5'30em framkom vi till Vagnsunda och ankrade med order att vara klara för gång kl. 7 fm nästa dag. Vid sagda tid lättade vi ankar samt gick till Arholma dit vi kom kl. 10fm och ankrade uti 20 cm. tjock is. Kl. 12 på middagen kom order pr gnist att fortast möjligt vara klara för gång, vilket vi var kl. 1'30em då vi avgick till Eckerö hamn på Åland.

Orsaken härtill var den, att då de underhandlingar vilka pågått mellan den Åländska befolkningen, samt de där befintliga ryska trupperna, genom förmedling av fartygschefen å pansarbåten *Thor* i det närmaste avslutats med ett gynnsamt resultat i sikte, ankom över isen från Finland 600 vitgardister.

Forts från föreg. sida (Dagboken)

Ålandskrisen 1918.

Eric Morgan. Ö 2.

Dessa gav sig i strid med de ryska trupperna, samt de till Åland förut anlända rödgardisterna.

Meningen är, att högsta befälhavaren för oss, amiral Ehrensvärd, skall övertaga de militära operationerna på Åland, men ej inlåta sig i strid med någon, utan endast skydda de av den åländska befolkningen som begär skydd. Vid Eckerö hamn befinna sig förut pansarbåten *Thor* samt 125 kustartillerister. De sistnämnda medhar 8 st. kulsprutor. Hela havet är isbelagt med tunn is, här och där avbruten av ett fastare isbälte, bestående av sammanfrusen drivis.

Ombord är vidtagna alla åtgärder för eventuell strid. Kl. 5'30 em. ankommer vi till Eckerö hamn där förutom *Thor* befinner sig Stockholms båda isbrytare samt Sveabolafets ångare *Heimdal* och *Runeberg*. Här är allt till synes lugnt men för att upprätthålla ordningen patrullerar 25 man av kustartilleristerna i land.

Torsdagen den 21-2-1918: I dag har underhandlingar pågått ombord å *Sverige* mellan delegerade från Åland och amiralen. I kväll avmarscherade löjtnant Björklund i spetsen för 25 man från kustartilleriet till trakten omkring Mariehamn, ty det finns lösa grupper av vita och röda vilka ej har upphört att strida, trots det i går ingångna avtalet. De ryska soldaterna önska blott att komma härifrån, ty de äro nedslagna och modstulna, vilket ej är at undra på, då de så att säga är utan någon ordentlig ledning. Vädret är idag härligt med 12 graders kyla.

Fredagen den 22-2-1918: I dag har en Åländsk deputation varit ombord och anhållit om hjälp mot ryska soldater och rödgardister som mörda och plundra på Åland. Dessa har nu ej de vita att vara rädda för, ty de har i kväll anlant till oss samt avväpnats och gått ombord på *Heimdal* och *Runeberg*, förutom de sårade vilka utplacerats på pansarbåtarna och där kvarligga efter vidtagna operationer och förbindningar.

Vid överlämnandet av vapnen vilka de vita erövrat från de röde och ryssarna, förekom en roande episod vilken bjärt belyser ledningen bland ryssarna. Det var nämligen så att vid undertecknandet av papperen befanns att den ryske kommandanten, en före februarirevolutionen vanlig örlogsmatros, fortfarande iklädd matrosuniform, ej kunde skriva sitt eget namn under papperen och detta borde man väl kunna fodra av en kommandant.

För att återgå till de debuterade så blev deras böner först ej beviljade och de gick mycket nedslagna iland. Då de kommo till land fick de ytterligare underrettelser att de röda fortfarande for vilt fram, trots deras

löfte att hålla sig lugna då de vita avväpnats. De debuterade vände omedelbart om till amiralen, samt förnyade sin böner om hjälp. Denna gång hade amiralen under tiden telegraferat till högre ort, samt erhållit bemyndigande till ett mer aktivt ingripande. Han beviljade nu deras böner ögonblickligen och en kulspruteavdelning, från varje fartyg, fick order att ofördröjligen ge sig av och medfölja de debuterade för att skydda befolkningen. Vädret är fortfarande vackert.

Lördagen den 23-2-1918: I dag har det högtidliga överlämnandet av vapnen från de vita till oss, att förvaras, ägt rum, varvid vår musikkår utförde musik under de vitas frammarsch till vårt hederskompanis front. Framför nämnda front stod amiralen och då de vita kommit fram och gjort halt och front, utbringades ett fyrfaldigt leve för det tappra finska vita gardet. Detta besvarades av finnarna med ett sjufaldigt hurrarop för fosterlandet. Därpå lastades vapnen på slädar och forslades i land till tullkammaren, där de bevakas av kustartilleristerna. Fint väder hela dagen med ett par graders kyla. En av de vitas ledare har i kväll varit vår gäst i massen varvid vi fick en rätt detaljerad skildring över deras marsch från Finland över isen samt deras seger-tåg här på Åland.

Söndagen den 24-2-1918: Kl. 6 fm avgick *Isbrytaren II*, *Heimdal* och *Runeberg* med vitgardisterna till Harg i Sverige för att efter landsättningen av dessa avgå såsom en ny hjälporganisation till, Mäntyluo. Kl. 7 fm avtågade 20 man från varje fartyg till det inre av Åland för att där skydda befolkningen mot övervåld. Befäl och underbefäl har fått tillstånd att gå i land men skall vara ombord till kl. 5'30 em. Härav begagnade sig samtliga tjänstefria för att inköpa förnödenheter, huvudsakligen tobaksvaror. Kl. 6 em anlände *Svensksund* eskorterande tre transportångare vilka medförde omkring 500 soldater huvudsakligen tillhörande Svea och Göta livgarde. Vid inpasserandet till Eckerö hamn blev de ankommande fartygen beskjutna av ryssarna från Mariehamns befästningar, men avståndet var för långt så granaterna slog ner på ett par kilometers avstånd från fartygen. Vädret har i dag varit utomordentligt vackert och ett härligt månsken råder om nätterna. Enligt förljudande skall den ryske kommandanten i Mariehamn, erhållit order från soldatrådet i Petrograd, att om något svenskt fartyg närmar sig de Åländska öarna, skall de beskutas och denna order har ju bekräftats, genom beskjutningen i dag. Vädret fortfarande vackert.

Måndagen den 25-2-1918: I natt kl. 12 kom det ett meddelande att den av oss i går avsända expeditionen hotades av ryssarna, varför 100 soldater ögonblickligen fick order att avmarschera till deras hjälp. Kl. 7 i morse avgick ytterligare 50 man av gardet till det inre av Åland. Under dagens lopp har de övriga trupperna landsatts tillika med all sin fältutrustning. Under detta inträffade en olycka, i det att en kokvagn förspänd med två vackra hästar gick genom isen och sjönk. Efter ett par timmars arbete lyckades vi medels dykare få upp alltsammans, även hästarna vilka tillvaratogs för hundens skull. Post har idag anlant för första gången från det södra Sverige. Vädret vackert men nu nästan mildt.

Tisdagen den 26-2-1918: Kl. 7 på morgonen avgick alla fartygen som använts till transporter utom *Runeberg*. *Svensksund* medföljde medhavande vår avgående post samt beräknas återkomma hit till fredag kväll, med vår ankommande post. Enligt ett i kväll ankommet rykte från land, skall i dag ha anlänt till Åland en del rödgardister och ilandsatts. Kl. 7 i em. anlände en svensk kurir vilken varit sänd till Petersburg av svenska regeringen Han omtalade att då han var på återväg till Sverige blev han tillfångatagen men under tiden som ryssarna överlade vad de skulle göra med honom, tog han helt lugnt sin kappsäck och begav sig ut på isen, samt styrde kosan hit till Åland och anlände som sagt hit i går kväll utan några vidare hinder. Detta bevisar att ryssarna har en mycket dålig bevakning över sina fångar.

Tidigare idag har ordföranden i soldatrådet varit ombord hos amiralen i och för att erhålla en ytterligare stadfästelse å de av oss tillvaratagna vapnen. Kl. 8'30 i kväll återvände den av oss i söndags utsända hjälpeexpeditionen. Dessa förtälja att ryssarna är mycket närgångna men tillika rädda för svenskarna vilka uppträtt med stor bestämdhet och ej på minsta sätt umgåtts med ryssarna.

Expeditionen har emottagits av befolkningen med stor glädje samt undfånats på bästa sätt med både mat och dryck samt rökverk m. m. Vädret har i kväll förbytt till regn, vilket om det fortfar kommer att försvåra vår kommunikation med land som hittills försiggått över isen.

Onsdagen den 27-2-1918: På morgonen avgick 50 man med löjtnant Adlerstråhle i spetsen för att besätta batteriet i Sälis. Svenska infanteribataljoner har besatt linjen, Freddenby-Hammarland-Bjärström-Emkarby-Gölby. Detachment från flottan är förlagda till Sälis, Haraldsby och Geta.

Ryska trupperna har i allmänhet dragit sig syd om den svenska infanterilinjens Frebbenby-Gölby och har sina huvudstyrkor förlagda till Lomala och Mariehamn. Dessutom finns en mindre avdelning ryssar vid Sälis, förlagda där till där varande batteri.

En avdelning av rödgardisterna på cirka 400 man har med en isbrytare kommit till Norrvik NO om Mariehamn, men återsändes sannolikt idag.

Ryssarna, som utgöra 1000 man, har i allmänhet hållit sig lugna, men söka dock oro befolkningen på de ställen där svensk militär ej är förlagd. Eldsvåda, enl. uppgift ej anlagd, har utbrutit i Jomala, varför en pluton av Göta garde sänts till platsen.

I övrigt fortsätter ryssarna nedtransporterandet av sina effekter till Norrvik för att därifrån överskeppas. C:a 300 man av de ryska trupperna vilka är från provinserna Kranja och Ukraina har hos svenska regeringen anhållit om transport över Eckerö via Sverige till sina respektive hemland, enär de icke anse sig säkra för den händelse deras transport verkställes över Ryssland. Vädret är rätt vackert men någon blåst.

Torsdagen den 28-2-1918: En del vitgardister har kommit hit till amiralen och anhållit om att bli översända till Sverige. De i förrgår till Åland anlända rödgardisterna, har idag tvungits att återvända till Finland. En del av den i går från oss utsända expeditionen, vilken skulle besatt batteriet i Sälis, har i dag återvänt och de meddela att ryssarna ej vilja överlämna batteriet utan de påstå att de har fem veckors frist. Detta är visserligen sant men de har erhållit order från soldatrådet i Mariehamn att överlämna batteriet till svenskarna. och det är denna order se trotsa. Vädret är vackert fortfarande.

Fredagen den 1-3-1918: En avdelning från oss har i dag gått iland för att bevaka det proviantförråd vilket de svenska soldaterna medfört, ryssarna har nämligen börjat på att helt enkelt taga mat från befolkningen. Dagen har förövrigt förflutit lugnt. Vädret fint.

Lördagen den 2-3-1918: På morgonen kom en patrull ombord med en i land häktad spion, vilken givit ut sig som vitgardist och under sken av sådan utövat spioneri. Han släpptes på grund av bristande bevis men går under bevakning så länge han befinner sig i närheten. En grupp avmarscherade i dag på morgonen, medförande två st. kanoner, för att skydda en by, som varit utsatt för ryssarnas övergrepp. Vädret är vackert

Söndagen den 3-3-1918: Meddelande har kommit att tyska krigsfartyg är på väg hit för att först rensa Åland och sedan Finland från oroselementen. De skola dock ej hindra svenskarna i deras humanitetsverk. Vid ett besök vi gjorde i Marby erfor vi att ett större parti av rysk ammunition samt kulsprutor och kokvagnar m.m. i lördags forslades till Norrvik från Frybbenby. Transporten bevakades av svenska soldater men ryska soldater voro med för att taga vara på det vid framkomsten. Då de framkom till Norrvik försvann ryssarna, förmodligen för att slippa betala för alla skjutsarna vilken summa uppgick till 2500 mark. De svenska soldaterna tog då helt enkelt och avlastade alltsammans på isen, där det troligtvis går till botten en vacker dag, ty det är ej troligt att ryssarna får någon möjlighet att transportera det över till Finland

Thor har idag avgått till Stockholm. Även *Svensksund* har gått dit eskorterande ångaren *Runeberg* på vilken befann sig omkring 150 flyktingar av 12 nationer. De kom över Åland från Petrograd. Vädret vackert som vanligt.

Måndagen den 4-3-1918: Ej något av vikt har inträffat idag utan endast avlösning av våra patruller. Permission för hela fria vaktan från kl. 4 till 6'30 em. Vackert väder fortfarande

Tisdagen den 5-3-1918: Medelst gnisttelegrafen avsändes i medeltal ett 80-tal tjänstetelegram om dagen men idag har den varit i oavbrutet arbete. Förklaringen fick vi framåt 4-tiden på em. då man kunde skönja en hel del fartyg vilka styrde hitåt. ,

Då de närmast sig tillräckligt urskiljdes bland dem en del krigsfartyg. Efter en stund skiljde sig en isbrytare från de övriga och styrde in till oss samt angjorde fasta iskanten, varefter tvenne tyska officerare över isen kom ombord på *Sverige*. Isbrytaren vände åter ut till de övriga samt lotsade dessa hit in till Eckerö och vid niotiden på kvällen hade alla ankrat. Det är två slagskepp vid namn *Vestpfalen* och *Reinland* samt fem större bevärade transportfartyg och två isbrytaredene vid namn *Hindenburg*. Även idag har permission varit tillåten liksom igår. Vidare har varskotts att all vår avgående post skall censureras ombord av våra egna officerare. Vädret är utmärkt fortfarande.

Onsdagen den 6-3-1918: Tyskarna har idag påbörjat lossningen av sina transportfartyg vilka innehålla nära nog alla slags krigsmaskiner och förnödenheter. Deras högste befälhavare, inom parentes sagt en mycket ung amiral, har idag varit på officiellt besök ombord hos vår amiral. Tyskarna är i allmänhet mycket dåligt klädda och hopradsade från en hel del fartyg, ty i deras mössor synes namnen på de fartyg de förut tjänstgjort ombord på. De hade i natten till i dag varit uppe i Storby gästgiveri och i pockande ton begärt mat, men befälhavaren för vårt folk som där är förlagd hade helt resolut kört ut dem med ett renhårigt "vet hut". Vackert väder.

Torsdagen den 7-3-1918: Tyskarna har lossat hela natten till i dag. Även flygmaskiner har de med sig och idag har de varit uppe och flugit. Alla våra detachement har idag återkommit och av dem som varit med har vi erfårit att vägarna är fulla av tyska trupper, som tåga till det inre av Åland. Order har i kväll kommit till oss att vi skall gå in till Stockholm härifrån om söndag morgon i och för kolning. Vistelsen här är för oss mycket enformig och alla önska komma till Sverige igen. Detta till stor del på grund utav den påbjudna brevcensureringen, som av alla mottogs med största missnöje. Vädret fortfarande mycket vackert.

Ålandskrisen 1918.

Eric Morgan. Ö 3.

Fredagen den 8-3-1918: Kl. 6 fm. avgick slagskeppet *Reinland*, ett transportfartyg och isbrytaren, *Hindenburg*, härifrån till sjöss. Kontraorder har idag anlänt till oss att vi tillsvidare ej skall avgå till Sthlm utan kvarligga här. *Oscar II* har däremot i kväll fått order att omedelbart avgå till Sthlm. Kl. 7 em. var den klar och

avgick härifrån. Vädret har även idag varit utmärkt. Tullkammaren å Eckerö har besatts av tyskarna, vilka å densamma hissat sin flagga. Även signalstation har upprättats därstädes av desamma.

Lördagen den 8-3-1918: Natten till idag anlände 3 flyktingar från Ryssland till oss och fick kvarstanna ombord över natten. Bland dessa befann sig även en dam. Vid tiotiden ankom Stockholms *Isbrytare n:r 2* samt *Heimdal* hit för att avhämta de ukrainska trupperna, som hos svenska regeringen anhållit om hemtransport över Sverige.

Kl. 12 middagen sjönk tyska isbrytaren *Hindenburg* strax utanför oss. Till synes stötte den på en mina, men enligt tyskarnas utsago så sjönk den på grund av en pannexplosion och därvid omkom tre man, huvudsakligen maskinfolk.

Trupper från Ukraina, Polen och Estland, till ett antal av 245 man, har i dag kommit till Eckerö samt embarkerat å *Heimdal* och *Isbrytaren n:r 2*. En del av dem hade sina hustrur med sig, däribland Ålandsflickor. Dessa trupper var välklädda och såg städade ut samt bar sina fanor framför sig.

Vid ett besök vi gjorde i Kyrkbyn i dag kom vi tillfälle att åse visiteringen och inkvarteringen av all de tillfångatagna ryssarna, omkr. 800 man. Vid visiteringen av dem hittades tre handbomber och tre bajonetter vilka de stoppat på sig vid avmarschen från kasernerna i Mariehamn. Tre av dem anklagades för mord, mordförsök och förräderi samt blev avskilda från de övriga och skall ställas inför krigsrätt. Ryssarna bevakas av tyska soldater samt stå under befäl av vår löjtnant Björklund. De skall i morgon embarkera å tyska transportfartyg och under eskort av *Westpfalen* avgå, troligtvis till Riga. *Heimdal* och *Isbrytaren II* skall däremot gå till Oskarshamn med de andra ryska trupperna vilka tillsvidare skall interneras å Fristads hed. Vädret är idag finfint.

Söndagen den 10-3-1918: Ångarna *Heimdal* och *Isbrytaren II* har i dag på morgonen avgått härifrån, även *Westpfalen* samt två transportångare och en isbrytare har idag gått till sjöss. Kl. 6 em. återkom de två transportångarna samt isbrytaren. En mängd Ålandsbor har idag varit ombord hos oss varvid dans anordnades.

Måndagen den 11-3-1918: Tidigt i morse avgick tre transportångare med de tillfångatagna ryssarna härifrån. Även en kvinna medföljde bland ryssarna. En mängd flyktingar av alla nationer har kommit hit för passvisitering och för att anhålla om tillstånd få medfölja svenska fartyg till Sverige. En del flyktingar har tyskarna tagit tillfånga, huvudsakligen engelsmän i värnpliktsåldern och dessa tillsammans med de tyska flyktingarna får medfölja tyskarnas fartyg till Tyskland. Även borgmästare Lindhagen hade tyskarna tagit, men han fick gå ut till oss, för att visitera sitt pass och frigavs därefter av tyskarna, samt erhöll tillstånd att medfölja *Svensksund* till Sthlm. Hela dagen har en jämn strömning av flyktingar

hit ut pågått, alla med anhållan att få komma till Sverige med våra fartyg. Fortfarande vackert väder med ett par graders kyla.

Tisdagen den 12-3-1918: *Svensksund* har avgått i dag medförande så många flyktingar som fick plats ombord. Natten till idag har det även varit trafik av flyktingar och dessa fick tillstånd att kvarstanna ombord hos oss. Bland dem befann sig även en hel familj med mycket små barn. Dessa kom ombord kl. 00'30 på natten och modern till de små var då så överansträngd att hon svimmade på däck. De fick läsrummet upplåtet till sig där de fått övernatta. *Heimdal* och *Isbrytaren II* har idag återvänt hit och alla flyktingarna har embarkerat ombord på dem. Tyska flygare företaga dagligen flygningar till det inre av Åland. Befolkningen här på de Åländska öarna kunna ej sympatisera med tyskarna utan önska att de ej skulle ha kommit hit alls. Vädret är fortfarande vackert.

Onsdagen den 13-3-1918: Flyktingströmmen fortfar alltjämt och de får undan för undan gå ombord på *Heimdal* och *Isbrytaren II*. Dessa fartyg skall avgå kl. tre i eftermiddag till Stockholm. I em. har ett kompani av Göta garde embarkerat hos oss. De skall medfölja i morgon då vi skall avgå härifrån till Stockholm. Även

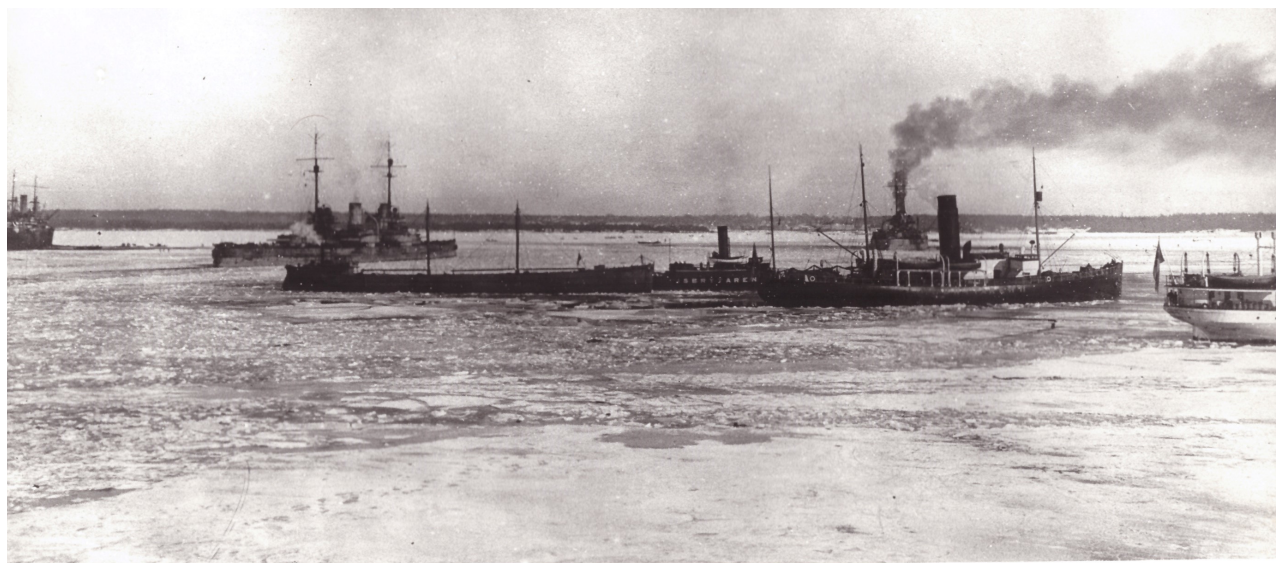
ett par flyktingar kommer att medfölja oss. Vädret är nu något disigt.

Torsdagen den 14-3-1918: kl.5 fm purrades alle man här ombord. Då vi lättade ankar stängdes alla vattentäta dörrar i hela fartyget och besättningen fick order att hålla sig på däck under det vi passerade genom det ryska minbältet, därefter fick de gå under däck. Till sjöss är det isfritt i det närmaste men vid infarten till den svenska skärgården samt i den yttre delen av denna är det gott om is ännu. Kl.1'30em mötte vi *Svensksund* vilken är på väg till Eckerö. Vid det vi passerade varandra stoppades maskinerna och posten till oss lämnades över. Vi inkom till Stockholms ström och ankrade kl. 2'30em. Strömmen är isfri och vädret fortfarande disigt, även här. Tulltjänstemännen kom ombord i och för tullvisitation men detta var snart överstökot varefter permission beviljades för en del av oss.

Detta är i korta drag pansarbåten *Sveriges* första besök i en utrikes ort, samt en del av de händelser som timade då svenskarna beskyddade den åländska befolkningen från krigiska fador vid deras hem.

H.M. pansarbåten SVERIGE den 15-3-1918

E. Morgan

Ålandskrisen 1918.

Eric Morgan. Ö 4.

Bildfortsättning nästa sida

Övre bilden: Bomarsunds fästning på östra Åland
 Mellanbilden: Beskjutningen under Krimkriget
 Nedre bilden; Fästningsruinerna
 Samtliga bilder kopierade från internet.
 Kartan kopierad ur Bonniers Bil & Turistatlas 1986; Kartan är delvis beskuren
 Kartans bredd motsvarar i verkligheten 52 km
 Till vänster på kartan Eckerö, som omtalats i dagboken.

Krimkriget.

Kriget mellan Ryssland och Turkiet utbröt 1853. efter det Ryssland annekterat Moldau (Moldova) och Valakiet (I dag är de en del av Rumänien men var då under ottomanskt styre). England och Frankrike som hade vissa intressen att bevaka allierade sig med Turkiet.

Landkriget utspann sig huvudsakligen på halvön Krim (*Rysk sedan 1783*) och sjökriget i Svarta havet men även på Östersjön i och med att "de allierade" utsatte Ryssland för handelsblockad.

Enligt en uppgift besköts Bomarsunds fästning av 44 fartyg med 2000 kanoner.

Se även "tillbaka" på vänstra spalten sidan 8

Ubåten SOM (Malen) (Se sidan 8" Första Världskriget 1914-1918")

Ryska ubåten SOM byggdes 1901 i Amerika under namnet *Fulton* och transporterades till sankt Petersburg 1904 där namnbytet skedde. Båten hade 18 mans besättning och var under första världskriget stationerad i Mariehamn

Den 23 maj 1916 kolliderade ubåten, som kom på periskopdjup i korsande kurs, med S/S Ångermanland vid ett försök att dyka under ångaren. Hur *SOM* klarade detta var inte känt men var 1917 rapporterad saknad. I juli 2015 upptäcktes en ubåt på 88 m djup utanför Grisslehamn. Skrovet såg oskadat ut och på utsidan tornet kunde namnet utläsas. Periskopet saknades och skador synes på överbyggnaden. Luckan var stängd och skadorna kan ha omöjliggjort möjligheten för besättningen att ta sig ut.

Källa: *Sverige och första världskriget.*

Historiska media Sjöhistorisk årsbok 2016-2 017

OBS! Buss ToR Göteborg-Stockholm. Kamrater, med eller utan respektive!

Årets Riksrådsmöte 26-28 maj går ju som bekant från Stockholm till Helsingfors. De som tänker åka med på den färden kommer att kunna medfölja i turistbuss (som 2018) till en mycket låg kostnad. Bussen utgår från Göteborg 0730 - Nils Ericson-platsen. Kamrater från FM Ängelholm, Halmstad, Varberg, Lysekil och Göteborg eller Jönköping på plats enligt senare meddelande. Allt

om resan i övrigt på resp. hemsida under region- resp. riksflikarna samt i Rikstidningen Flottans Män som allaredan har kommit i Era händer. Mer om bussresan på Region Västs flik. Den som önskar medfölja i bussen gör det enklast genom att anmäla namn på deltagare och förening samt var man önskar embarkera till ordföranden Lars-Erik Uhlegård telefon: 072-397 21 86 eller som SMS till samma nummer. Även e-post går bra till: lars-erik@uhlegard.se /L-E U

Välkomna. OBS! Först till kvarn...50 platser!

Båtmässan 2019-01-31--02-10 i Göteborg

Under båtmässan i Göteborg deltog föreningen med en monter på träbåtsdelen som var mycket bättre än läget 2017 - med stöd av modellbåtsklubben La Skala.

I samband med ankomsten av särskilt viktiga personer som bjudits in av mässans ledning på lördagen spelade och sjöng vår kör på ett som vanligt hedrande sätt.

Vår monter förestods av två man per pass och vi fick många kontakter med intresserade presumtiva medlemmar. Ett halvdussin har skrivit på och några fler väntar vi på. Till vänster står Gunnar Ekblad och Sture Magnusson och till höger har vi markerat att vi utgör en del av VÄST med signalflaggorna./LU.

Föreningsbesök ombord i HMS CARLSKRONA vid Stigbergskajen

Lördagen den 16 mars var medlemmar ur Flottans Män i Göteborg och Lysekil samt Sjöofficerssällskapet i Göteborg inbjudna att hälsa på i 3.sjöstridsflottiljens stödfartyg HMS Carlskrona (Ckr) när sjöstridskrafterna var samlade i Göteborgsområdet.

Förbanden var på plats för övningar och manifestering av Västskusthamnarnas vikt genom marin närvaro.

Det handlade om sjöfartsskydd med hamnskydd, eskortering, luftförsvar, ubåtsjakt, minröjning och aktivt underhåll. Under lördagen var det pressvisning och VIP-besök och därefter vårt besök ombord.

På söndagen allmän visning av fartygen. Före och efter helgen genomfördes övningar av stor betydelse för de insatta förbandens kunskapsuppbyggnad om landets viktigaste marina infrastruktur (Göteborgs hamnar) och dess omgivning. Förbanden var större delen av 3.e och 4.e sjöstridsflottiljerna, delar av amfibieregementet och stödenheter ur Marinbasen (underhåll samt skydd) samt ett antal helikoptrar från Ronneby för ubåtsjakt och ytstrid. Övningsområdet utgjordes av Göteborgs södra och norra skärgårdar samt utanför liggande kustområde och själva floden med hamnanläggningarna.

Vi var totalt cirka 35 besökare som blev väl mottagna av kkr Mathias Jansson (chef för 34.underhållsdivisionen) och en del av Ckr besättning. Det bjöds på kaffe

med rejält tilltugg (ombordbakat) och därefter en intressant genomgång av förbandens verksamhet i Göteborgsområdet. Vidare blev vi informerade om Ckr för många som underhållsfartyg och ledningsplats för flottiljstaben. Därefter gavs möjlighet till rundvandring ombord i lagom stora grupper (cirka sju i varje) med kompetenta guider. Besöket avslutades åter i matsalen där vi träffade marinchefen konteramiral Jens Nyqvist och vår medlem, viceamiral Jan Thörnqvist, (försvarsmaktens Insatschef) Ett mycket välordnat och positivt besök. Vi ser fram emot kommande frekvent närvaro av de marina förbanden på Västkusten, det kan inte bli för ofta. /Text och bild: Lars-Erik Uhlgård

Årets första klubbafton gick av stapeln den 24 januari med stort gensvar från medlemmarna. Ungefär 45 kvinnor och män var på plats när ordföranden i ubåtsklubben, tillika ordförande i Hönö Fiskemuseum, Lars Nordenberg kåserade om sitt liv i flottan. Innan dess hade en utmärkt ärtsoppa och pannkakor serverats av klubbmästaren Carlaxel Benholm med biträde av bl.a. Gunnar Ekblad alltid till stöd och hjälp samt Britt-Marie Johansson som ofta ställer upp vid klubbaftnar och liknande.

Text och bild: L-E Uhlegård

Årets andra klubbafton ägde rum den 28 februari och var en musikafton där ensemblen utgjordes av det utmärkta enmansbandet Jörgen Nilsson trettiofemtal medlemmar var på plats och uppskattade den repertoar som han står för. Sång och musik varvades dessutom med lite bonkomik och roliga historier. Mycket bra framträdande och ärtsoppa med fläsk samt pannkakor med sylt och grädde var smaskens. Tack klubbmästarna, Bilderna till vänster

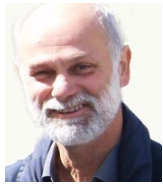
/Text och bild: L-E Uhlegård

Under vintern har fyra luncher i samarbete med Älvsborgs församlingshem ägt rum med mellan 20 och 25 deltagare per tillfälle. Bilden ovan är från den 16 januari då cirka 25 åt lunch. Verksamheten är uppskattad och kommer sannolikt att återupptas till hösten.

Text och bilder: L-E Uhlegård

En skeppsklocka

Medlemmarna i Flottans Män önskade att samlingarna skulle kompletteras med en skeppsklocka från ubåten U9/Makrillen. Efter kontakter med Marinmuseum for

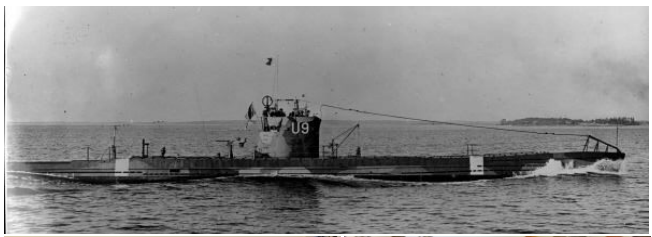
jag till Karlskrona. På ort och ställe överlämnade intendent Lina Mårtensson skeppsklockan till mig för vidare transport till Göteborg. Väl framme så fick Flottans Män ta emot skeppsklockan och den kommer att hänga på en väl synlig plats. Överlämningen skedde till vår ordförande och övervakades av medlemmar som seglat på ubåtstypen, bl a vår nestor (90 år) P O Eriksson, som var maskinist i U9 på slutet av 1940-talet.

De nio kustubåtarna (nummerubåtarna) byggdes mellan 1942-44 på Kockums i Malmö och Karlskronavarvet. U9 fick fortsätta proven med den snorkel, som togs från den tyska ubåten U3503 i krigets slutskede. Mellan åren 1963-64 byggdes U4-U9 om till jaktubåtar med ny hydrofon, ubåtsjakttorpeder, nytt torn och ett nytt akterskepp med en propeller och korsroder. I samband med ombyggnaden fick de namn efter fiskar.

Makrillens skeppsklocka är daterad till 1964. Hon uttrangerades 1976 och skrotades i Ystad 1977. Flottans män har tillstånd att sätta dit en saknad fockedrevsudd. Vart U9 skeppsklocka tog vägen är höljt i dunkel.

Jan Eric Knutas

P.S. Vår medlem Nils Melin har nu utrustat klockan med den saknade fockedrevsudden. (se bild)

Ubåten Makrillen ombyggd U7 i Karlskrona 1963. displacement 388 ton.

Rapport från årsmötet

Foto L-E Wennersten

Årsmötet 2019 hölls i en välbesatt mäss i Marinstugan. På bilden är det vår kaplan Bert Löverdal som förbereder sig för presentationen över våra bortgångna medlemmar sedan förra årsmötet. P-O Eriksson står beredd att släcka de tio ljusen när Bert presenterat deras namn.

På parkett sitter våra gäster från damklubben bojen. Fr. vänster. Vice ordf. Ulla Martell, ordf. Ulla Lignell och kassören Ann-Christina Andersson.

Mötesordförande var en av våra tidigare ordföranden Lars-Erik Wennersten. Lars-Erik har varit medlem sedan år 1962 och har idag 57 medlemsår.

Sedan årsberättelsen och ekonomin genomgått och styrelsen fått ansvarsfrihet vidtog val av årets styrelse.

Styrelsen kommer att fr.o.m. i år bestå av ordförande och åtta ledamöter.

Styrelse:	Val: Ordföranden ett år, övriga två år; fyllnadsval (FV) ett år
Ordförande:	Lars-Erik Uhlegård. Omval 2020
Vice Ordf.	Jan Eric Knutas Kvar 2020
Sekreterare:	Kent Nordström Nyval 2021
Kassör:	Leif Lindenhag Kvar 2020
Medlemsregistrator:	Sture Magnusson Kvar 2020
Stugfogde:	Gunnar Ekbladh FV 2020
Ledare Sångkören	Leif Andersson Omval 2021
Säkerhetsansvarig IT:	Bernt Gustafsson Omval 2021
Bitr. Klubbmästare:	Boris Lundqvist Nyval 2021
Revisorer:	Thomas Eliasson Omval 2021
	Kurt Jubrand Kvar 2020
Suppleant:	Lennart Kallerdahl Nyval 2020

Funktionärer:

Klubbmästare:	Carlaxel Benholm
Bibliotekarie:	Hans Fredriksson
Stugfogdar:	Kjell Åsberg & Rolf Carlsson
Redaktör Pejlingar:	Karl Harry Dahl (adj. I styrelsen)
Webmaster:	Anders Andersson
Resansvarig:	Per-Olof Eriksson
Uthyrning:	Tore Nyblom
Flaggning:	Carl Sparud
Gratulationer:	Kent Nordström
Gravskötsel NV:	Hans Nilsson
1.kaplan	Bert Löverdal
2.kaplan	Pernilla Törnqvist Tapper

Forts nästa sida

Fotot taget med L-E Wennerstens

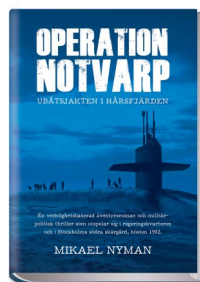
Enl. kutym avslutas årsmötet med medaljutdelningar och blommor. Från vänster: De tre gästerna från damklubben Bojen, Kjell Åsberg och Anders Andersson (Avgår ur styrelsen) Bert Löverdal (Vår kaplan) Carlaxel Benholm och Lars Janevik (Avgår ur styrelsen) Nils Melin, ordf. Lars-Erik Uhlegård, Per-Olof Eriksson samt mötesordförande Lars-Erik Wennersten.

Karl Harry

HONNÖRS- SPALTEN

En fin gåva har kommit från våra medlemmar Carl-Johan Hagman och Kim Forssblad. Gåvan är en av ventilerna från det numera skrotade minfartyget HMS Visborg och kommer att så småningom få en hedrande plats i stugan. Tack C-J & K/LU

Den nyligen utkomna boken **Notvarp** har av författaren Mikael Nyman givits ut på eget förlag och anmäls på detta sätt till tidningens läsare.

Boken behandlar en för sjöförsvaret välkänd tid av ubåtsjaktverksamhet i Stockholms södra skärgård 1982. Händelserna i boken har stark verklighetsanknytning men är samtidigt en spänningsroman med fiktiva inblickar i såväl försvarsledningen som regeringskansliet.

De mer handfasta delarna utspelar sig ombord i svenska och sovjetiska enheter och rör sådant som det ryktades om (överlöpare på hög nivå, utsläppta främmande ubåtar, rädsla hos politiker och liknande). Vissa händelser är möjligen lite orimliga. Men vem vet? Storyn har vissa likheter med Leif G W Perssons böcker om mordet på Olof Palme där Säpo är djupt inblandad. Notvarp rekommenderas för alla med intresse i kalla krigets effekter och händelser i och kring Sverige. Dykeri- och ubåtsintresserade får också en del att bita i. Uppföljare lär komma som sannolikt kommer att ta upp andra oklara händelser med några av bokens huvudpersoner i händelsernas centrum. Grattis Mikael Nyman och läsarna!

L-E Uhlegård

Medlemsmötet den 17 mars samlade cirka 35 deltagare men tyvärr ganska få nya medlemmar. Mötet var trots detta bra och en hel del viktiga synpunkter kom fram. Vi kommer att ta fram nya sätt att nå vår medlemmar och förmå nya att delta. Vi ska bättra oss på den punkten.

L-E Uhlegård

Den 9 december ägde Hemvärnets årliga julkonsert rum i Västra Frölunda kyrka där framförallt hemvärnets musikkår i Göteborg under ledning av dirigenten Andreas Eriksson Hjort och solisten Erik Gullbrandsson. Kyrkan var fylld till sista plats när konserten startade och musikkåren med drygt 40 man var på topp liksom solisten Erik. Flaggvakt ur Flottans Män bestod av nestorn Per-Olof Eriksson 90 år fyllda och ordföranden. Till 2019 behövs nya krafter i flaggvaktsleden. Anmäl intresse till P-O.

/Text och bilder Lars-Erik Uhlegård

Damklubben BOJEN

Jubilarer 2018

På vår höstfest i november firade vi nedanstående vackra bukett av Bojor, som under året fyllt jämna år.

Från vänster:

Kerstin Magnusson, Birgitta Andreasson,
Silva Andersson, Lisbeth Olofsson, Irene Johansson,
Britt-Marie Karlsson, och Mari-Anne Westberg.
Förhindrade att närvara denna trevliga afton var:
Elly Jarlemo och June Lamminheimo.

Från årsmötet:

När vi har årsmöte i Bojen är det fest. Den 27 februari kl. 18.30 var vår trevliga möteslokal Marinstugan fylld med förväntansfulla Bojor och en handfull herrar från Flottans Män. Totalt blev vi 40 personer.

Till mötesordförande utsågs Inger Dahl, som geschwint lotsade oss igenom punkterna på dagordningen.

Under 2019 kommer DK Bojen att ha följande styrelse:

Ordförande	Ulla Lignell
Vice ordförande	Ulla Martell
Sekreterare	Anita Hogmalm
Kassör	Ann-Christina Andersson
Ledamot	Anita Janevik
Klubbmästeritjänsten	är tills vidare vakant
Suppleant	Inga-Lill Dahl

Till valberedare utsågs Kerstin Vännberg och Vivan Leino.

Till revisorer utsågs Lena Janevik och Britt-Marie Karlsson.

Flottans Män Göteborg fick mottaga en penninggåva om 3000 kr.

Årets tre veteraner med 15 års medlemskap: Jarka Nyblom, Lisbeth Olofsson och Siv Wikström fick mottaga veteranmärket av ordförande i Flottans Män Göteborg, Lars-Erik Uhlegård.

L-E Uhlegård utdelade även Flottans Mäns Förtjänstecken till Anita Janevik och Anita Hogmalm.

Mest uppmärksamhet denna afton fick dock Jarka Nyblom som efter 13 år lämnade sin tjänst som Klubbmästare i Bojen.

Hon hyllades med blommor, presenter och fick ta emot allas vår uppskattning för sitt stora engagemang och den trivsel hon skapat omkring sig och för det föredömliga sätt hon skött klubbmästeriet på under åren. Stort tack Jarka!

Fr v.:
Lisbeth O,
Anita J och
Jarka N

Anita Hogmalm, Sekreterare

Annons

Känsö

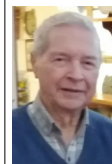
Den traditionella **Känsö-resan** med Försvarsutbildarna och GSMK sker **Den 30 maj**, Kristi Himmelsfärdsdag.

09'30 Samling i hamnen, Käringberget
09'45 Båttransport till Känsö

15'00 beräknad återkomst.

Kostnad 100:- Betalas på plats.
Båttransport, lunch,
guidad rundvandring på ön
samt försvarsinformation.

Anmälan: Senast 15 maj.
Anmälningslista i Marinstugan

Eller till: P.O. Eriksson,
tel. 070-609 23 14
e.post: lipoere @ tele2.se

VAD HÄNDER?

Torsdag 25 april: Klubbafton kl. 18'00 Föredrags-hållare: Sven-Erik Melin
Ämne: Projekttransporter

Sven-Erik började i handelsflottan som befälselev på däck i Grängesbergsbolaget. Fortsatte i manskapsgrader i Amerikalinje inom Broströms och Transatlantic och Svenska Lloyd.

1960-1961 Värnplik i Flottan med tjänstgöring på minsveparna "Orust", "Dämman", och "Hisingen". Slutade som Uo2 (Underofficer av 2:a graden).-

Om S-E historia och äventyr under värnplikten finns att läsa Flottans Mäns tidning PEJLINGAR nr 4/ 2017, 1/ 2018, 2/ 2018.

Efter värnplikten tjänstgjorde S-E i styrmansbefattningar inom Broströms och Transatlantic, (RABT). 1965 styrmansexamen, 1968 sjökaptensexamen. 1970-71 var han Supercargo på RABTs Västafrikalinje, 1972-1981 Cargo Superintendent på RABTs lastinspektion, Västafrikalinjen.

1981 bildades TransProCon som en komplementsservice för projektlast till RABTs linjer. Integrerade transporter av Generatorer, Gas- och Ångturbiner, Dieselmotorer, Demonterade Pappersfabriker etc. från kund till mottagare. S-E ansvarade för den tekniska delen, TransProCon ägs numera av Svenska Orient Linjen.

S-E sista stora arbete var planering och utförande av transporter av JAS 39 Gripen till Chile och Brasilien (utställningar) samt leveransen av 26 enheter till Sydafrika

Anmälan till vidstående:

Lista i Marinstugan eller per telefon till Klubbmästare **Carl Axel Benholm**
070-569 34 37

Med tankar på att det ibland kan bli fulltecknat och vi måste tacka nej till sena anmälningar samt att klubbmästaren har en inköpsplanering att tänka på måste vi framhålla att anmälan med tillhörande betalningsskyldighet är bindande.

In memoriam

Sedan Pejlingar nr 4/2018 presslades har följande medlemmar lämnat oss

Född	Namn	Medlem	Avled
310331	Rolf Grunditz *	030630	190108
440413	Carl Fredrik Ebeling	030410	190110

Vi lyser frid över deras minnen

* Särskild minnesruna över Rolf på sida 2

FÖDELSEDAGAR
VI GRATULERAR

Apr	03-	
11	9333	Jan-Olof Larsson Skara 65 år
13	0410	Carl Fredrik Ebeling Göteborg 75 år
14	9210	Maj-Britt Olausson Bojen 90 år
18	1111	Jan Wanhov Västra Frölunda 80 år
22	9676	Roland Jansson Göteborg 75 år
26	9675	Bertil Hansson Torslanda 75 år
26	1807	Ingela Wennerholm Bojen 70 år
30	9586	Leif Andersson Västra Frölunda 75 år
Maj		
01	0623	Bertil Malmfors Lindome 80 år
04	0425	Bengt Larsson Ytterby 85 år
04	1510	Jesper Edlind Västra Frölunda 50 år
07	1415	Daniel Karlsson Mölndal 85 år
08	1623	Kjell-Åke Nilsson Göteborg 70 år
24	1113	Bo Tak Göteborg 85 år
26	0113	Nils-Erik Israel 75 år
Jun		
08	9211	Marianne Olofsson Bojen 85 år
24	9854	Hasse Rådlund Göteborg 75 år

VI HÄLSAR NYA
MEDLEMMAR VÄLKOMNA

031817	Frederic Grahn	Kullavik
031818	Dick Jönsson	Göteborg
031819	Kent Lansing	Godby, Åland
031901	Magnus Benholm	Öckerö
031802	Stefan Edvardsson	Bollebygd
031903	Arvid Ingmyr	Hönö
031904	Hans Gamborg	Kungälv
031905	Göran Haeger	Göteborg
031906	Kaj Hansson	Uddevalla
031907	Leif-Göran Svensson	Mölndal
031908	Göran Flodin	Västra Frölunda
031909	Nils-Olov Karlsson	Älvängen
031910	Anders Olsson	Trollhättan
Bojen	Rayny Bergström	Göteborg
Bojen	Jennie Frank	Kungsbacka

Posttidning B

Flottans Män
Örlogsvägen 6
426 71 Västra Frölunda

No. 7

*Started training our
captains in eco-sailing.*

That's one of the big little things we've done for
a more sustainable future. See the entire list at
stenaline.com/thegreenlist

Stena Line